



רע"פ 5149/13 - ג'מאל נאסר נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבניה עכו

רע"פ 5149/13 - ג'מאל נאסר נ' הוועדה המקומית לתכנון ולבניה עכו

רע"פ 5149/13

ג'מאל נאסר

נגד

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה עכו

בית המשפט העליון

[13.10.2013]

כבוד השופט א' שהם

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, מיום 21.6.2013, בעפ"א 12004-06-13, שניתן על-

ידי כב' השופט כ' סעב

בשם המבקש - עו"ד עבאס עבד אלכרים

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, בעפ"א 12004-06-13 (כב' השופט כ' סעב), מיום 21.6.2013, אשר דחה את ערעורו של המבקש על החלטתו של בית משפט השלום בעכו, בתו"ב 11738-05-12 (כב' השופטת ר' בש-סג"נ), מיום 19.5.2013.

בד בבד עם הגשת בקשת רשות הערעור, הגיש המבקש בקשה לעיכוב ביצוע צו ההריסה וצו איסור השימוש, אשר ניתנו על-ידי בית משפט השלום בעכו (להלן: בית משפט השלום), ביום 11.11.2012. ביום 21.7.2013, הוריתי על עיכוב ביצוע צו ההריסה בלבד, וזאת עד למועד ההכרעה בבקשת רשות הערעור.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום המייחס לו ביצוע עבירה של שימוש חורג ללא היתר, לפי סעיפים 204(א) ו-208 לחוק התכנון והבניה, התשכ"ה-1965 (להלן: חוק תכנון ובניה), ותקנות התכנון והבניה (עבודה ושימוש הטעונים היתר), התשכ"ז-1967.



מעובדות כתב האישום המתוקן עולה, כי ביום 28.10.2011, התגלו ברחוב יהושפט אשר בעכו, במקום המכונה "חוף הסוסים", חמישה מבנים. המבקש השתמש במבנים אלו, בין היתר, לצרכי אחסון, מגורים ורוכלות, וזאת בניגוד לייעוד הקרקע, אשר אמורה לשמש כשטח ציבורי פתוח, ומבלי שיש בידיו היתר כדין. עוד עולה מכתב האישום, כי חלק מן המבנים המדוברים, הוצבו במקומם זה מכבר על-ידי עיריית עכו, אשר מעוניינת כעת בהריסתם עקב הסכנה הנשקפת מהם לציבור, אך פלישתו של המבקש אליהם, מונעת מבעדה לעשות כן. יצוין, כי בכתב האישום המתוקן, בשונה מכתב האישום המקורי, לא יוחסה עוד למבקש עבירת בניה בלתי חוקית, בשל הקמתם של המבנים, מושא כתב האישום (להלן: המבנים).

3. המבקש הורשע, על יסוד הודאתו, בעבירה המיוחסת לו בכתב האישום. בית משפט השלום גזר על המבקש קנס בסך של 27,000 ש"ח או 135 ימי מאסר תמורתו; ציווה על המשיבה להרוס את המבנים; הורה למבקש שלא לעשות שימוש במבנים; וחייב את המבקש לחתום על התחייבות כספית בסך 30,000 ש"ח להימנע, למשך שלוש שנים, מביצוע עבירה לפי סעיף 204 לחוק התכנון והבניה. כמו כן, קבע בית משפט השלום, כי צו ההריסה וצו איסור השימוש ייכנסו לתוקף בתוך חודש ימים.

4. המבקש ערער על חומרת העונש שנגזר עליו לבית המשפט המחוזי בחיפה. בערעורו, טען המבקש, כי הוא מתגורר במבנים מזה 25 שנים, במהלכם הוא טיפח את המבנים, דאג לניקיונם, והשקיע רבות בשיפוצם. לדידו, כתוצאה ממעשיו צמחה תועלת רבה לכלל הציבור, הואיל ובעבר היו המבנים מוקד של פעילות בלתי חוקית, ואילו כעת יש במקום מזנון, הפועל לרווחתם של תושבי העיר, ושל המבקרים ב"חוף הסוסים". עוד טען המבקש, כי בגין פלישתו למבנים, הגישה המשיבה נגדו תביעה אזרחית, לסילוקו מן הנכס. לשיטתו, ניהול מקביל של הליך אזרחי והליך פלילי, עולה כדי שימוש לרעה בהליכי משפט מצידה של המשיבה, ולפיכך, על בית המשפט המחוזי, לעכב את ההכרעה בהליך הפלילי, עד לסיום ההליך האזרחי.



בפסק דינו, מיום 20.12.2012, העלה בית המשפט המחוזי מספר תהיות, נוכח התנהלותן של המשיבה ושל עיריית עכו, במקרה דנן. ראשית, קבע בית המשפט, כי לא ניתן הסבר מספק מצידה של המשיבה לטענתו של המבקש, לפיה הוא מתגורר במבנים מזה 25 שנים. לאור משכה של תקופת ההחזקה הנטענת, סבר בית המשפט המחוזי, כי ראוי היה לו המתנה המשיבה עד לסיום ההליך האזרחי, טרם שפנתה להגיש את ההליך הפלילי. שנית, תמה בית המשפט המחוזי מדוע יוחסה למבקש, בכתב האישום המקורי, עבירת בניה בלתי חוקית של קרוואן, בעוד שבכתב האישום המתוקן נאמר, כי המבנים שב"חוף הסוסים" הוקמו על-ידי עיריית עכו. שלישית, תהה בית המשפט המחוזי, מדוע צריכה הייתה המשיבה לפנות לבית המשפט, על מנת להרוס מבנים השייכים לעיריית עכו. לשיטתו של בית המשפט המחוזי, יש בתהיות הנ"ל, כמו גם בעובדה כי אין מדובר במצב דברים חדש, בכדי להצדיק את דחיית מועד כניסתו לתוקף של צו איסור השימוש, ובכך לאפשר למבקש להסדיר את זכויותיו בנכסים, או "למצוא לו מקום שהיה אחר". לפיכך, הורה בית המשפט המחוזי, כי מועד כניסתו לתוקף של צו איסור השימוש, שקבע בית משפט השלום, ידחה בכ- 6 חודשים. המבקש פנה לבית המשפט המחוזי בבקשה למתן ארכה נוספת לביצוע צו ההריסה ולאיסור השימוש במבנים, אך בית המשפט המחוזי הפנה אותו להגיש את הבקשה לבית משפט השלום.

5. בהתאם לכך, פנה המבקש ביום 28.4.2013, לבית משפט השלום, בבקשה למתן ארכה נוספת לעניין כניסתו לתוקף, של צו איסור השימוש במבנים. המבקש ציין, כי הבקשה הינה "ברוח פסק הדין" של בית המשפט המחוזי, מיום 20.12.2012, וכי הדחייה הנוספת נדרשת למבקש, על מנת להמשיך לפעול להכשרת המבנים.

המשיבה התנגדה נחרצות לבקשת הארכה של המבקש. לשיטתה של המשיבה, ביסוד פסק דינו של בית המשפט המחוזי, מיום 20.12.2012, הונחה מסכת עובדתית רצופה בשגיאות. לגישת המשיבה, טעויות אלו נעוצות בעובדה שבית המשפט המחוזי איפשר למבקש להעיד בפניו, ואגב כך להעלות טענות עובדתיות, מבלי שניתנה למשיבה ההזדמנות לסתור אותן. בהתייחס לתמיהתו הראשונה של בית המשפט המחוזי, הנוגעת למשך שהותו של המבקש במבנים, טענה המשיבה, כי הלה אינו מתגורר במבנים במשך תקופה ארוכה כטענתו, אלא, לכל היותר, במהלך מספר חודשים מידי קיץ. לחיזוק טענתה, הציגה המשיבה ראיות המלמדות על כך שעד לאחרונה, התגורר המבקש בכתובת אחרת בעיר העתיקה של עכו. אשר לתמיהתו השנייה של בית המשפט המחוזי, טענה המשיבה, כי בית המשפט המחוזי "בילבל" בין המבנה, בגינו יוחסה למבקש בניה בלתי חוקית, בכתב האישום המקורי - הקראוון, לבין המבנים אשר הקימה עיריית עכו - המכולות. לדידה של המשיבה, כבר בכתב האישום המקורי הובהר, כי המכולות הוקמו על-ידי העירייה, ובקשר אליהן לא יוחסה למבקש מעולם עבירה של בניה בלתי חוקית. עוד טענה המשיבה, כי לא ניתן "להסדיר את זכויותיו", של המבקש במבנים, כלשונו של בית המשפט המחוזי, וזאת מפאת המצב התכנוני ומגמות הפיתוח ב"חוף הסוסים", וממילא לא הגיש המבקש בקשה להיתר בניה, בקשר למבנים.



6. ביום 19.5.2013, נדחתה בקשתו של המבקש. בהחלטתו, ציין בית משפט השלום, כי בקשת הדחייה הוגשה בניגוד לתנאים הקבועים בתקנות התכנון והבניה (סדרי דין בבקשה לפי סעיף 207), התשס"ט-2008, ומטעם זה בלבד, ניתן לדחות את הבקשה על הסף. בית המשפט לא הסתפק בזאת, ולאחר בחינת בקשת הדחייה ותגובתה של המשיבה, החליט בית משפט השלום לדחות את הבקשה, גם לגופה. בית המשפט עמד על כך, שאמנם נתונה לו הסמכות לדחות את מועדו של צו הריסה, אף לאחר שמועד זה חלף, אך זאת רק במידה שימצא, כי קיים "טעם טוב" למתן ארכה. במקרה דנן, בית משפט השלום לא מצא, כי מתקיים "טעם טוב" להצדקת דחייה נוספת. לגישת בית משפט השלום, המבקש לא הראה, כי קיים "סיכוי ליתן בטווח הקרוב לעין" היתר כדין למבנים. יתרה מכך, מתגובת המשיבה אף עלה, כי התכנית התכנונית ל"חוף הסוסים", כמו גם ייעודו של השטח לשמש כחוף רחצה, יימנעו מתן היתר כאמור, אף בעתיד. עוד ציין בית משפט השלום, כי הדחייה, עליה ציווה בית המשפט המחוזי, בפסק דינו מיום 20.12.2012, נועדה בכדי לאפשר למבוא חלופת דיור, ומשלא עשה כן, אין בכך בכדי להצדיק מתן ארכה נוספת, ולמבקש אין אלא להלין על עצמו. בנוסף, ציין בית משפט השלום, כי אין בקיומו של הליך אזרחי מקביל, כדי להצדיק מתן דחייה נוספת. זאת במיוחד, נוכח העובדה, כי ההליך האזרחי מצוי בשלב מוקדם, בו טרם ניתנה למבקש רשות להתגונן, ונוכח הצהרתה של המשיבה, כי בכוונתה למחוק את תביעתה האזרחית, לאחר קיום צו ההריסה וצו איסור השימוש. על יסוד האמור לעיל, קבע בית משפט השלום, כי אין מקום לדחות, פעם נוספת, את כניסתם לתוקף של הצווים המוזכרים לעיל, כך שיונצח שימוש הבלתי חוקי של המבקש.
7. המבקש ערער על החלטתו של בית משפט השלום לבית המשפט המחוזי בחיפה. ביום 21.6.2013, דחה בית המשפט המחוזי את ערעורו של המבקש. בית המשפט המחוזי הטעים, כי המבקש לא הצביע על קיומה של זיקה בינו לבין המקרקעין, עליהם מצויים המבנים, ולא הוכיח כי, עומדות לו זכויות כלשהן במקרקעין אלו. בית המשפט המחוזי התרשם, כי במהלך תקופת הזמן שעמדה לרשותו, המבקש "המתין בחיבוק ידיים ולא עשה את המוטל עליו", על מנת לקבל היתרים כדין. בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע, כי הפעולה הממשית היחידה בה נקט המבקש היא הגשת בקשה לדחייה נוספת, ואף זאת, זמן קצר בלבד לפני כניסתם לתוקף של הצווים המדוברים. עוד קבע בית המשפט המחוזי, כי, בנידון דידן, הסיכויים לקבלת היתרים, לשם השארת המצב על כנו הם "קלושים ביותר", והמבקש לא הצביע על אופק תכנוני, במסגרתו ניתן יהיה לקבל היתרים מעין אלו. לפיכך, לא מצא בית המשפט המחוזי כי יש מקום להתערב בהחלטתו של בית משפט השלום.
- בקשת רשות הערעור
8. בבקשת רשות הערעור, אשר הגיש המבקש על פסק דינו של בית המשפט המחוזי, נטען, כי עניינו של המבקש מעלה "שאלות משפטיות חשובות", המצדיקות קיומו של דיון ב"גלגול שלישי". לגישת המבקש, החלטתו של בית משפט השלום, מיום 19.5.2013, הינה "מעין החלטה בהליך ערעור", על פסק דינו הראשון של בית המשפט המחוזי, במסגרתו נדחה מועד כניסת הצווים לתוקף, בכחצי שנה. לטענת המבקש, משניתן פסק דין על-ידי בית המשפט המחוזי, המצווה על הארכת מועד ביצוע צו איסור השימוש, הרי שהיה על בית המשפט המחוזי לדון, ולהכריע, גם בבקשת הדחייה שהגיש, בקשר לאותו צו. לשיטתו של המבקש, כאשר בית משפט השלום דן בבקשת הארכה, משמש בית משפט השלום כמעין ערכאת ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי. עוד נטען על-ידי המבקש, כי בדיון בפני בית משפט השלום, לא התאפשר לו להעלות את כל טיעוניו, ולהתייחס לטענות המשיבה, ומכאן שהוא "לא קיבל את יומו בבית המשפט". בנוסף, חזר המבקש על טיעוניו בפני הערכאות הקודמות, בדבר היותו בעל זכויות בנכס בשל משך שהייתו בו, וכן לגבי האפשרות לאיין את המסוכנות הנשקפת לציבור מן המבנים, תוך שימוש באמצעים חלופיים, מלבד הריסה.
- דיון והכרעה
9. לאחר עיון בבקשת רשות הערעור, ובצירופותיה, נחה דעתי כי דינה להידחות.



הלכה היא בשיטת משפטנו, כי בקשות רשות ערעור תתקבלנה במשורה, ואך במקרים המעוררים שאלה משפטית כבדת משקל או סוגיה ציבורית רחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטי של הצדדים לבקשה, וכן במקרים נדירים, בהם קיים חשש מפני עיוות דינו של המבקש (רע"פ 5134/13 בלוח נ' מדינת ישראל (3.10.2013); רע"פ 4011/13 סלימאן נ' מדינת ישראל (17.9.2013); רע"פ 3356/13 כוכבי נ' מדינת ישראל (12.9.2013)). לאחר עיון מדוקדק בבקשת רשות הערעור, סבורני כי אין מתקיימות בנידון דין העילות, אשר יצדיקו את קבלת הבקשה. חרף טענת המבקש, כי עניינו מעורר שאלה משפטית רחבת היקף, הרי שעיקר בקשתו מתמקדת בעניינו הפרטי. הבקשה נסמכת בעיקרה על טענות עובדתיות, הנוגעות למהלך הדיון בבקשה להארכת המועד שהגיש, ובאשר למשך שהותו בנכס, כאשר טענות אלו נבחנו ונדחו על-ידי הערכאה הדיונית. בנוסף, לא מצאתי, כי במקרה דנן מתקיימים שיקולי צדק, או כי קיים חשש לעיוות דין מבחינתו של המבקש, באופן המצדיק עריכת דיון ב"גלגול שלישי".

עוד אוסיף ואציין, כי המבקש חזר בבקשתו על טענות אשר מצאו את מקומן, אחת לאחת, גם בכתבי הטענות שהוגשו לערכאות הקודמות. בהקשר זה, אחזור ואטעים, כי בית משפט זה לא יתיר לבעלי הדין לנצל את הליך רשות הערעור, לצורך עריכת "מקצה שיפורים" לטענותיהם (רע"פ 4011/13 סלימאן נ' מדינת ישראל (17.9.2013); רע"פ 5165/13 בבלי נ' מדינת ישראל (20.8.2013); רע"פ 4919/13 ידרמן נ' מדינת ישראל (28.7.2013)).

10. מעבר לנדרש, אתייחס בקצרה, לטענות העיקריות של המבקש. לשיטתו של המבקש, משציווה בית המשפט המחוזי על הארכת מועד, באשר להפעלתו של צו איסור השימוש, יש בהגשתה של בקשה להארכת מועד ביצוע הצו לבית משפט השלום, כ"מעין ערעור" על פסק דינו של בית המשפט המחוזי. אין בידי לקבל טענה זו. בית משפט השלום, בחן במסגרת החלטתו, את השאלה האם יש מקום להעניק למבקש ארכה נוספת, מעבר לזו, עליה ציווה בית המשפט המחוזי, בפסק דינו מיום 20.12.2012. בית משפט השלום התמקד, כנדרש, בבחינת קיומו של "טעם טוב" למתן ארכה נוספת, כמצוות סעיף 207 לחוק התכנון והבניה. המדובר, לטעמי, בהחלטה נפרדת ושונה מזו שניתנה על-ידי בית המשפט המחוזי, אשר אגב הכרעתו בערעור על חומרת העונש שהוטל על המבקש, ציווה על מתן הארכה הראשונה. אין בידי לקבל את הטענה, לפיה הארכת מועד כניסתו לתוקף של צו כלשהו, משמעה, כי על בית המשפט להיעתר לבקשות הארכה נוספות, אשר תוגשנה בעתיד. לפיכך, בדונו בבקשה למתן ארכה נוספת, בית משפט השלום אינו יושב כ"ערכאת ערעור" על בית המשפט המחוזי, שציווה על מתן הארכה הקודמת, אלא כערכאה ראשונה. בהכרעתו בבקשה הנוספת, נדרש בית משפט השלום ליתן את דעתו לנימוקי הבקשה, ואין צריך לומר, כי קיים קושי ליתן הארכה נוספת, ככול שחלף זמן ניכר ממועד מתן הצו המקורי. בענייננו, מיקדו הערכאות הקודמות, את בחינתם, בדונם בבקשות ההארכה לגבי כניסתו לתוקף של הצו, בפעולות שנקט המבקש לשם קבלת ההיתרים הנדרשים, ובאופן התכנוני הקיים, כתוצאה מפעולות אלו. משמצאו, כי המבקש לא פעל, כנדרש ממנו, לצורך קידום הנושא, וכי אין אופק תכנוני, במסגרתו יש סיכוי של ממש כי יתקבלו היתרים, נדחתה, בצדק, הבקשה לקבלת ארכה נוספת.

11. לאור האמור לעיל, דינה של בקשת רשות הערעור להידחות.

עיצוב הביצוע שניתן על-ידי ביום 21.7.2013 מתבטל בזאת, וצו ההריסה, עליו הורה בית משפט השלום, יבוצע לאלתר. ניתנה היום, ט' בחשוון התשע"ד (13.10.2013).